

Nenechme zničit ornou půdu

Přehled k novele zákona o ochraně zemědělské půdy

Poplatky za zábor zemědělské půdy jsou jediným skutečně účinným nástrojem její ochrany před zastavováním a ničením.

Po jejich zvýšení před pěti lety¹ půda ubývá nižším tempem, stále ale každý týden nevratně ztrácíme několik hektarů nejcennější orné půdy.

Dnes v úterý 10. února 2015 poslanecká sněmovna finálně hlasovala o vládní novele zákona o ochraně zemědělského půdního fondu. Odmítla tak úpravy navržené senátem a schválila vlastní sněmovní verzi

---

Jak chrání půdu vládní návrh?

Vládní novela sice přináší opatření pro kvalitativní zlepšení ochrany půdy, na druhou stranu zavádí řadu výjimek. U ekologicky citlivých územích poplatky za zábor půdy pro stavbu snižuje. V případě dálnic, průmyslových hal a skladišť podporovaných státem se nemá platit vůbec. Zde má být vysvětlením postupné odstraňování situací, kdy jeden státní úřad platí jinému.

Poslanecká verze rozšiřuje výjimku

Poslanecká sněmovna nepřináší zásadní změny. Pouze prodloužila platnost jedné z výjimek o 4 roky.

Senát dalšími výjimkami zcela fatálně ochranu půdy narušuje

Podle ní se poplatky úplně ruší také u všech krajských a obecních komunikací, včetně jejich součástí a příslušenství. Dále pak u všech veřejně prospěšných staveb na zastavitelné ploše. Pro stavby pro bydlení v zastavitelné ploše obce a jakoukoli občanskou vybavenost nově nemá být vůbec třeba úředního souhlasu zemědělského půdního fondu. Snižené poplatky se pak mají vztahovat nejen na továrny a sklady v územních plánech, ale také na ty, které do nich budou zařazeny v budoucnu.

**Proti schválení senátní verze se postavil Zelený kruh, Český svaz ochránců přírody,
Komise pro životní prostředí Akademie věd ČR či Česká pedologická společnost**

„Poplatky za zábor půdy jsou jediným skutečně účinným nástrojem její ochrany před zničením. Už vládní návrh ochranu půdy mírně oslabuje. Senátoři ale výjimky znásobili. Poslanci naštěstí senátní verzi odmítli a zabránili tak masivnímu urychlení likvidace půdy, krajiny i českého zemědělství.“

Expert na politiku životního prostředí Zeleného kruhu Daniel Vondrouš

Ochrana půdy podle vlády

- zákaz hnojení přehnojených pozemků, pokud to poškozuje půdu (§ 3)
- stát nově může přikázat opatření k omezení eroze (§ 3c)
- kvalitnější půdu lze vyjmout z placení poplatků jen ve veřejném zájmu (§ 5)
- poplatky se neplatí kvůli ochraně přírody (§ 11a)
- zvýšení koeficientů i pro méně kvalitní půdu, což zvýhodní zástavbu brownfieldů (sazebník, část D)

Negativa vládní verze

- stavět by se mělo přednostně na půdách horší bonity (§ 4), ale sklady nebo továrny v územním plánu atd. mají z pravidla výjimku (§ 5 a § 9)
- pokud je stavba v územním plánu, vyjádření orgánu zemědělského půdního fondu nejsou potřeba (§ 7)
- koeficienty ekologického vlivu se nesčítají (sazebník, část D)
- koeficienty ekologického vlivu v algoritmu nejsou, pokud jde o továrnu nebo sklad v územním plánu a/nebo pokud stavba dostala investiční pobídku schválenou vládou (sazebník, část D)
- poplatky se neplatí za státní silnice, státní železnice (§ 11a)

Senátní návrh podpoří další devastaci půdy

- vyjádření orgánu zemědělského půdního fondu není potřeba pro stavby pro bydlení v zastavitelné ploše, jakoukoli občanskou vybavenost (§ 9)
- u infrastrukturních staveb na půdě vyšší bonity, které nejsou v rozporu s územním plánem, není potřeba prokazovat veřejný zájem (vládní návrh zněl: „*kteřá je v souladu s ÚP*“) (§ 9)
- poplatky se neplatí za nejen státní, ale také krajské a obecní silnice (§ 11a)
- poplatky se neplatí za jakékoli veřejně prospěšné stavby na zastavitelné ploše (§ 11a)
- snížené poplatky pro všechny továrny a sklady v územních plánech, nejen těch už schválených (sazebník, část D)

Jedna výjimka za druhou

Výjimka v novele předložené vládou

V příloze části D bodu 2 se věta druhá nahrazuje větami „*V případech, že bude ovlivněno více faktorů životního prostředí, uplatní se nejvyšší určená ekologická váha vlivu. Ekologická váha vlivu se nepoužije při výpočtu odvodů za zemědělskou půdu odňatou ze zemědělského půdního fondu pro stavby a) pro výrobu, popřípadě skladování související s touto výrobou, umístované na plochách výroby a skladování určených k tomuto účelu územním plánem schváleným do 31. prosince 2010 a b) pro výrobu, popřípadě skladování související s touto výrobou, umístované na plochách určených k podpoře vyváženého a dynamického hospodářského rozvoje státu, které podle zákona o investičních pobídkách schvaluje na návrh Ministerstva průmyslu a obchodu vláda.*“. Výjimky zdůvodnila vláda v důvodové zprávě k zákonu snahou o ochranu provedených investic: „*V některých případech byly již do přípravy těchto průmyslových zón vloženy finanční prostředky.*“

Rozšíření výjimky podle sněmovny

Nová formulace „*schváleným do 31. prosince 2014*“ posunula platnost výjimky o 4 roky.

Senát navrhuje absolutní výjimku

Návrh ruší jakékoliv časové omezení výjimky tak, aby platila i kdykoliv v budoucnu: V čl. I v bodě 63 příloze části D bodu 2 v písmeni a) vypustit slova „*schváleným do 31. prosince 2014*“.

Poznámka

Poplatky za vynětí kvalitní půdy ze zemědělského půdního fondu byly výrazněji zvýšeny od ledna 2011, a to poprvé po téměř dvaceti letech. Hlavním důvodem zvýšení byla skutečnost, že poplatky již mnoho let od zabírání půdy neodrazovaly a nové investice vznikaly zpravidla na zelené louce. Informace, že důvodem vyšších poplatků byly zábory půdy kvůli fotovoltaice, není pravdivá. V takovém případě se totiž obvykle jedná o dočasné vynětí pozemku ze zemědělského půdního fondu, za které se platí jen zlomek poplatků za trvalé vynětí. Zvýšení poplatku navíc státní správa připravovala (MŽP už v roce 2008) mnohem dříve, než problémy s umístováním fotovoltaiky na zemědělskou půdu vůbec vznikly.